

فهرست

FILM	پاسخ	سؤالات	درسنامه
22 min	۱۴۸	۱۵	۶
20 min	۱۴۹	۲۸	۱۹
22 min	۱۵۱	۴۰	۳۲
18 min	۱۵۳	۵۳	۴۴
11 min	۱۵۴	۶۳	۵۷
13 min	۱۵۵	۷۲	۶۶
16 min	۱۵۷	۸۴	۷۵
23 min	۱۵۹	۹۶	۸۸
18 min	۱۶۰	۱۰۷	۹۹
28 min	۱۶۲	۱۲۱	۱۱۱
21 min	۱۶۴	۱۳۳	۱۲۵
15 min	۱۶۵	۱۴۴	۱۳۶

درس اول: هدف زندگی

درس دوم: پر پرواز

درس سوم: پنجره‌ای به روشنایی

درس چهارم: آینده روشن

درس پنجم: منزلگاه بعد

درس ششم: واقعه بزرگ

درس هفتم: فرجام کار

درس هشتم: آهنگ سفر

درس نهم: دوستی با خدا

درس دهم: یاری از نماز و روزه

درس یازدهم: فضیلت آراستگی

درس دوازدهم: زیبایی پوشیدگی

بازمبندی درس دین و زندگی ۱

شماره درس	پایانی نوبت اول	پایانی نوبت دوم	شهریور و دی ماه
اول و دوم	۵		۲
سوم و چهارم	۶	۵	۳/۵
پنجم و ششم	۵		۲
هفتم و هشتم	—	۳	۲/۵
نهم و دهم	—	۵	۳/۵
یازدهم و دوازدهم	—	۳	۲/۵
قرائت	۴	۴	۴
جمع	۲۰	۲۰	۲۰

نمونه سؤال امتحانی

۱۶۸	آزمون ۱: نوبت اول
۱۶۹	آزمون ۲: نوبت دوم
۱۷۰	آزمون ۳: نوبت دوم
۱۷۲	آزمون ۴: نوبت دوم
۱۷۴	پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۱ تا ۴

1

بخش

درستامه

و سوالات تشریحی

درس اول

هدف زندگی

در این درس می‌خوانیم

در این درس پس از بیان هدفمندی جهان بر اساس حکمت الهی، به معرفی هدف اصلی و برتر زندگی انسان، یعنی تقرب الهی می‌پردازیم. برترین و جامع‌ترین هدف انسان‌های زیرک، انجام تمام کارهای خود برای رضای خداست که همه هدف‌های اصلی و فرعی را دربرمی‌گیرد.

مشاوره

این درس شامل ۳ آیه، ۳ ترجمه فارسی آیه، ۱ حدیث با ترجمه فارسی، ۳ بیت و یک مصراع شعر و ۱ حکایت است که همگی مهم هستند. بارم امتحانی این درس در امتحان نوبت اول، ۲/۵ نمره و در نوبت دوم، ۱/۵ نمره است.

رفیق! توجه بیش‌تر به مفهوم حکیمانه بودن جهان، تفاوت‌های انسان با بقیه مخلوقات و کلیدواژه‌های هر کدوم از آیات این درس، به شدت توصیه می‌شود.

درس ۱

برای استفاده از فیلم آموزشی شب امتحان این درس QR-code مقابل را اسکن کنید.

فیلم
شب
امتحان

مقدمه

- «... در عالم یک چیز است که آن فراموش‌کردنی نیست (اصلی‌ترین هدف). اگر جمله چیزها را فراموش کنی و آن را فراموش نکنی، تو را باک نیست، و اگر جمله را به جا آری و آن را فراموش کنی، هیچ نکرده باشی؛ هم‌چنان که پادشاهی تو را به ده فرستاده برای کار معین (هدف اصلی)، تورفتی و صد کار دیگر گزاردی (اهداف فرعی)، چون آن کار را که برای آن رفته بودی نگزاردی، گویی که هیچ نگزاردی. پس آدمی درین عالم برای کاری آمده است و مقصود آن است، چون آن نمی‌گزارد، پس هیچ نکرده باشد.
- اگر تو گویی اگر چه آن کاری که خدا مرا برای آن آفریده نمی‌کنم، در عوض، چندین کار دیگر انجام می‌دهم، گویم آدمی را برای آن کارهای دیگر نیافریده‌اند. هم‌چنان باشد که تو شمشیر جواهرنشانی که قیمت نتوان بر آن گذاشت - و تنها در خزائن ملوک از آن بتوان یافت - آورده باشی و آن را ساطور گوشت گندیده‌ای کنی و یا دیگ زرین را بیاوری و در آن شلغم بپزی و بگویی که من این‌ها را معطل نگذاشته و به کار گرفته‌ام! جای افسوس و خنده نباشد؟ (استفاده نادرست از یک سرمایه، هدر دادن و اتلاف آن است.)
- حق تعالی نیز تو را ارزش بسیار داده است (کرامت و منزلت انسان). پس ببین که برای چه تو را خلق کرده و برای چه کار فرستاده است. (شناخت هدف زندگی).» (برگرفته از کتاب فیه مافیه، مولوی)

جهان هدفمند

- در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده (عَبَث) انجام نمی‌دهد.

• قرآن کریم در آیات گوناگون بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند. از آن جمله می‌فرماید:

ایستگاه آیه - دخان ، ۳۸ و ۳۹

و ما آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آن‌هاست را به بازیچه نیافریدیم، آن‌ها را جز به حق خلق نکردیم.	و ما خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِأَعْيُنٍ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
---	--

سؤال ۱ بیهوده نبودن جهان در آیات قرآن با چه اصطلاحی بیان شده است؟

۲ تأکید قرآن کریم بر حکمت الهی و در نتیجه هدف‌داری جهان، با کدام لفظ بیان شده است؟

۳ مرجع ضمیر در عبارات قرآنی «ما خلقناهما» و «ما بینهما» چیست؟

۴ مفهوم کلی آیات فوق را بنویسید.

پاسخ ۱ لاعین **۲** حق **۳** آسمان‌ها و زمین **۴** در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان، هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ‌کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.

تعریف حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین **به معنای** هدفدار بودن خلقت آن‌هاست.

- این آیه (لَاعِبِينَ - بِالْحَقِّ) به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش **بی‌هدف نیست** و هر موجودی بر اساس برنامه **حساب‌شده‌ای (مُدَوَّن)** به این جهان گام نهاده است و به سوی **هدف حکیمانه‌ای** در حرکت است.
- انسان نیز مانند موجودات دیگر، از این قاعده کلی (هدفمندی) **جدا (مستثنی) نیست** و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است و گام نهادن او در این دنیا، **فرصتی** است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است.
- از این رو، حضرت علی (ع) هرگاه که مردم را موعظه می‌کرد، معمولاً سخن خود را با این عبارات آغاز می‌کرد:

(نهج البلاغه، حکمت / ۳۷۰) - **ایستگاه حدیث**

امام علی (ع): «ای مردم ... هیچ‌کس **بیهوده** آفریده نشده تا خود را سرگرم کارهای **لهو** کند و او را به خود وانگذاشته‌اند تا به کارهای **لغو** و **بی‌ارزش** بپردازد.»

سؤال ۱ در کلام حضرت علی (ع) چرا انسان نباید خود را سرگرم کارهای لهو کند؟

۲ نتیجه این‌که آفرینش انسان بیهوده نیست، در کلام علوی چیست؟

۳ چرا انسان نباید به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد؟

۴ از آن‌جا که انسان به خود واگذار نشده است، چه رفتاری از او شایسته است؟

پاسخ ۱ «(زیرا) هیچ‌کس بیهوده آفریده نشده است.» **۲** «(نباید) خود را سرگرم کارهای لهو کند.» **۳** «(زیرا) او را به خود وانگذاشته‌اند.» **۴** «(نباید) به کارهای لغو و بی‌ارزش بپردازد.»

تفاوت‌های انسان با سایر موجودات در چگونگی رسیدن به هدف

- البته میان هدف انسان و موجوداتی هم‌چون حیوانات و گیاهان، تفاوت‌هایی وجود دارد.
- تفاوت‌هایی که به **ویژگی‌های خاص انسان** و تمایز او از سایر موجودات بازمی‌گردد. برخی از این تفاوت‌ها عبارت‌اند از (سه مورد):
- انسان **خود** (با اختیار) باید: **۱** هدف از خلقت خود را **بشناسد** و **۲** آن را **انتخاب** کند و **۳** به سوی آن **گام بردارد**؛ در حالی‌که گیاهان به صورت **طبیعی** و حیوانات به صورت **غریزی** (به ترتیب) به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.
- **مثال** دانه گندم به صورت **طبیعی** در جهت رسیدن به هدف نهایی خود یعنی تبدیل شدن به خوشه‌ای با ده‌ها دانه حرکت می‌کند و یا نهال کوچک خرما (طبیعی) در مسیر رسیدن به نخلی تنومند پیش می‌رود.

تلاشگر: حواست باشه

انسان ابتدا درباره هر کاری تفکر می‌کند و اگر تشخیص داد که کار مفیدی است و او را به هدفش می‌رساند، آن را انتخاب می‌کند و انجام می‌دهد.

- انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعدادهای **محدود مادی** دارند، مجموعه‌ای فراوان از استعدادهای **مادی و معنوی** است. به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعدادهای گوناگون خویش را به **کمال** رساند.
- انسان دارای **روحیه‌ای بی‌نهایت طلب** است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها **کم نمی‌شود**، بلکه روزبه‌روز **افزون** می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز **پایان نمی‌پذیرد** و **تمام نمی‌شود** (نامحدود و بی‌نهایت).
- این انسان **بی‌نهایت طلب**، در زندگی خود همواره در حال انتخاب **هدف** است؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی (افول‌ناپذیر). در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های **محدودی** دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، **متوقف** می‌شوند؛ چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.

ایستگاه سؤال

- ۱ | آیات و احادیث: با توجه به آیه «ما خلقناهما الا بالحق» حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای چیست؟
- ۲ | صحیح / غلط: حق تعالی انسان را ارزش بسیار داده است پس انسان باید ببیند که برای چه خلق شده است.
- ۳ | جای خالی: در پس خلقت تک تک موجودات این جهان وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی است.
- ۴ | پاسخ کوتاه: وقتی می‌گوییم خالق جهان خدایی حکیم است به چه معناست؟

- پاسخ ۱. به معنای هدف‌دار بودن خلقت است. ۲. صحیح
 ۳. هدفی - حکیم ۴. یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.

اختلاف در انتخاب هدف

- وقتی به دنیای انسان‌ها می‌نگریم، با دنیای حیرت‌انگیزی مواجه می‌شویم؛ چنان **اختلافی** در هدف‌ها وجود دارد که ابتدا **سردرگم** می‌شویم که به راستی، کدام انتخاب درست و همسو با میل بی‌نهایت‌طلب انسان و استعدادهای فراوان مادی و معنوی اوست و کدام‌یک این‌گونه نیست؟
- مثال** کسانی به دنبال پول و ثروت‌اند، برخی دل به کشف اسرار جهان سپرده‌اند، برخی به دنبال جاه و مقامند، دسته‌ای خدمت به خلق را سرلوحه زندگی خود قرار داده‌اند، گروهی به هنرمندی و نقش‌آفرینی در عرصه‌های هنری می‌اندیشند، گروهی نیز در آرزوی قهرمانی در ورزش پیوسته می‌کوشند و ...
- سؤال** به نظر شما منشأ این اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟
- جواب** ریشه و علت این تفاوت‌ها، اختلاف در دیدگاه و بینش‌ها است.
- هر کس با **بینش** و **نگرش** خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.
- اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخ‌گوی استعدادهای گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند.
- کسی هم که فکر می‌کند با داشتن شهرت می‌تواند به این نتایج برسد، همه زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد.
- نتیجه** پس این اختلاف در هدف‌ها، ریشه در **نوع نگاه و اندیشه انسان** دارد.

نکته راهبردی

کلمات «ریشه، منشأ، سرچشمه، سبب، خاستگاه، مبدأ، زمینه‌ساز، مولد، زاینده، متبوع و ...» ← به معنای علت یک امر هستند.
 کلمات «میوه، ثمره، ناشی، نتیجه، مولود، زاینده، تابع، بازتاب، پیامد و ...» ← به معنای معلول یک امر می‌باشند.

تلنگر: حواست باشه

ریشه هدفمندی جهان ← حکمت الهی
 ریشه اختلاف هدف‌ها ← نوع نگاه و اندیشه انسان

ایستگاه سؤال

- ۱ | صحیح / غلط: اگر انسان چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است و می‌تواند روحیه بی‌نهایت‌طلب او را سیراب کند و پاسخ‌گوی استعدادهای گوناگونش باشد، می‌کوشد به دیگران کمک کند.
- ۲ | جای خالی: هرکس با و خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.
- ۳ | پاسخ کوتاه: اختلاف در هدف‌ها ریشه در چه چیزی دارد؟

- پاسخ ۱. صحیح ۲. بینش - نگرش ۳. نوع نگاه و اندیشه انسان

معیارهای انتخاب هدف‌های اصلی

- با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند **معیار** و **ملاک** (شاخصه) هستیم؛ معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های **همسو** با **۱** میل بی‌نهایت‌طلب و **۲** استعداد‌های متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله، هدف‌های زندگی را به **درستی** برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد.
- خدای **رحیم** و **مهربان** که از همه به ما **مهربان‌تر** (أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) و از خود ما به نیازهای ما **آگاه‌تر** (أَعْلَمُ) است، در این مورد، ما را هدایت و راهنمایی کرده و معیار انتخاب هدف را مشخص فرموده و آثار و نتایج آن را نیز یادآور شده است.

تدبر در قرآن

سؤال برای رسیدن به معیارهای انتخاب هدف، در ترجمه آیات تدبّر کنید و با تأمل در آن‌ها و ارتباط دادن آن‌ها به یکدیگر، پیام‌ها را تکمیل کنید و آیاتی را که این پیام‌ها از آن‌ها استخراج می‌شوند، مشخص نمایید.

ایستگاه آیه - اسراء، ۱۸ و ۱۹

«آن کس که تنها زندگی **زودگذر دنیا** را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخواهد - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس **دوزخ** را برای او قرار خواهیم داد تا با **خواری** و سرافکندگی در آن وارد شود!
و آن کس که **سرای آخرت** را بطلبد و برای آن **سعی و کوشش** کند و مؤمن باشد، **پاداش** داده خواهد شد.^۲»

سؤال ۱ سرنوشت دنیوی و اخروی کسی که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، چیست؟

۲ لازمه رسیدن به پاداش آخرت چیست؟

پاسخ ۱ آن مقدار از آن را که خدا بخواهد و به هر کس اراده کند، می‌دهد؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهد داد تا با خواری و سرافکندگی در آن وارد شود.
۲ انسان سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد.

ایستگاه آیه - بقره، ۲۰۰ تا ۲۰۲

«بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به ما **در دنیا نیکی** عطا کن. ولی در آخرت بهره‌ای ندارند.^۱
و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و **در آخرت نیز نیکی** مرحمت فرما و ما را از **عذاب آتش** نگاه دار.^۲
اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند **سریع الحساب** است.^۳»

سؤال ۱ گفتار آنان که در آخرت بهره‌ای ندارند، چیست؟

۲ آنان که فقط می‌گویند: «خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن.» در آخرت چه نصیبی دارند؟

۳ دعای آنان که از کار خود نصیب و بهره دارند، چیست؟

۴ درخواست عطا کردن نیکی در دنیا و آخرت از خدا، چه ثمره‌ای دارد؟

پاسخ ۱ می‌گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن.

۲ در آخرت بهره‌ای ندارند.

۳ پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن، و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.

۴ اینان از کار خود نصیب و بهره‌ای دارند و خداوند سریع الحساب است.

۱. «من كان يريد العاجلة عجلنا له فيها ما نشاء لمن نريد ثم جعلنا له جهنم يصليها مذموقا مدحورا»

۲. «و من اراد الآخرة و سعى لها سعيها و هو مؤمن فالولئك كان سعيهم مشكورا»

۳. «فمن الناس من يقول ربنا آتنا في الدنيا و ما له في الآخرة من خلاق»

۴. «و منهم من يقول ربنا آتنا في الدنيا حسنة و في الآخرة حسنة و قنا عذاب النار»

۵. «اولئك لهم نصيب مما كسبوا و الله سريع الحساب»

ایستگاه آیه - قصص، ۶۰

«آن چه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟»

- سؤال ۱** آن چه نزد انسان‌ها و نزد خداست، به‌ترتیب چه ویژگی‌هایی دارد؟
۲ این‌که انسان، آن چه نزد خداست را بهتر و پایدارتر بداند، نشانه چیست؟
۳ آنان که اندیشه می‌کنند، چه نگاهی نسبت به آن چه نزد خود و خداست، دارند؟

پاسخ ۱ آن چه به انسان‌ها داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است (کم ارزش است) و آن چه نزد خداست، بهتر و پایدارتر است.
۲ اندیشه
۳ آن چه به انسان داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است.

جواب

آیات مرتبط با پیام	پیام
آیات ۱۸ اِسراء و ۲۰۰ بقره	۱. برخی از هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها محدود و پایان‌پذیر هستند و تنها پاسخ‌گوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند.
آیات ۱۸ اِسراء و ۲۰۲ بقره و ۶۰ قصص	۲. اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد.
آیات ۱۸ اِسراء و ۲۰۰ بقره	۳. اگر کسی فقط این هدف‌ها را انتخاب کند به تعدادی از آن می‌رسد ولی از آخرت بهره‌ای ندارد و دوزخ برای او قرار داده می‌شود.
آیات ۱۹ اِسراء و ۲۰۲ بقره	۴. برخی هدف‌ها پایان‌ناپذیر و همیشگی‌اند و پاسخ‌گوی استعداد‌های مادی و معنوی بیش‌تری در وجود ما هستند.
آیه ۱۹ اِسراء	۵. اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و سعی و تلاش کند و مؤمن باشد، به هدف خود خواهد رسید.
آیات ۱۹ اِسراء و ۲۰۱ بقره	۶. هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.
آیات ۱۸ اِسراء و ۲۰۰ بقره	۷. هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند.
آیات ۲۰۱ و ۲۰۲ بقره	۸. اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.
آیات ۱۸ اِسراء و ۲۰۰ بقره	۹. اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.

نتیجه برنامه‌ریزی انسان باید دربرگیرنده اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی فرع و تابع آن‌ها باشند.

- همان‌طور که با تدبّر در آیات دیدید، این‌جا سخن از **هدف‌های اصلی و فرعی** است، که هر دو **خوب** می‌باشند و برای زندگی **ما ضروری** هستند.
- مهم این است که هدف فرعی را به **جای** هدف اصلی قرار ندهیم و آن‌قدر به اهداف فرعی **دل‌نبندیم** که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند.
- تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه **ضروری و خوب** است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا **مرتکب گناه نشویم** و آن‌قدر **سرگرم** آن‌ها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار باز بمانیم.

کلیدواژه

- وجه اشتراک اهداف اصلی و فرعی ← **ضروری بودن**
- وجه تفاوت و افتراق اهداف اصلی و فرعی ← **پایان‌ناپذیری یا پایان‌پذیری و همیشگی یا موقتی بودن**

۱. «و ما اوتینم من شیء فمتاع الحیاة الدنیا و زینتها و ما عند الله خیر و ابقی افلا تعقلون»

ایستگاه سؤال

- ۱ | صحیح / غلط: هدف‌های اصلی و فرعی هر دو خوب و برای زندگی انسان ضروری هستند.
- ۲ | جای خالی: برنامه‌ریزی انسان باید دربرگیرنده اهداف و اهداف باشد؛ به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اصل قرار گیرند و هدف‌های دنیوی و تابع آن‌ها باشند.
- ۳ | پاسخ کوتاه: با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند چه چیزی هستیم؟

- پاسخ ۱. صحیح
۲. اخروی - دنیوی - اخروی - فرع
۳. معیار و ملاک

برترین (کامل‌ترین و ارزشمندترین) هدف

- حتماً این مصرع از شعر زیبای مولوی را شنیده‌ای که می‌گوید: «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست»
- این مصرع را به صورت یک ضرب‌المثل در جایی که یک چیز، جامع و دربردارنده چیزهای دیگر است، استفاده می‌کنند.
- برخی هدف‌های زندگی، نیز این‌گونه‌اند؛ یعنی دربردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آن‌ها برابر با دست‌یابی به سایر اهداف نیز هست. به میزانی که این‌گونه هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیش‌تری را درون خود جای می‌دهند (رابطه مستقیم). (گنجایش و ظرفیت بیش‌تر)
- معمولاً آدم‌های زیرک و هوشمند هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند»

سؤال حال به نظر شما در میان هدف‌های اصلی، برترین و کامل‌ترین هدف کدام است؟ هدفی که رسیدن به آن مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز باشد؟

جواب هدفی که سایر اهداف را دربرمی‌گیرد و برترین و اصلی‌ترین هدف است و روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب می‌کند و زمینه شکوفا شدن استعداد‌های متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم می‌آورد، تقریب و نزدیکی به خدای بزرگ است.

- با توجه به دو ویژگی ① «متنوع بودن استعداد‌های انسان» و ② «بی‌نهایت‌طلبی او»، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخ‌گوی این دو ویژگی باشد (شرط)، آن هدف، کامل‌تر است (مشروط). بنابراین برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد و در جایی متوقف نشود و نهال وجود ما را به درختی پر بار و زیبا تبدیل کند، به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی شور و نشاط فراگیرد.

مثال امیرالمؤمنین علی (ع) را ببینید! ایشان رشد و تکامل خود را زیر نظر و با تربیت پیامبر اکرم (ص) آغاز کرد و جلوه‌گاه همه کمالات و زیبایی‌ها شد. وقتی به شخصیت ایشان می‌نگرید، می‌بینید که ایشان در میدان علم و دانش، رشادت و جنگاوری، سخنوری (خطابه)، مهربانی و دوستی، پهلوانی و جوانمردی، نیایش و عبادت، حق‌طلبی و عدالت، پس از رسول خدا (ص) بی‌نظیر است.

سؤال راستی ایشان چه چیزی را مقصود و هدف خود قرار داده که به همه این زیبایی‌ها دست یافته است؟

جواب تقریب و نزدیکی به خدای بزرگ که نتیجه جلب رضایت الهی است.

تقرب خداوند به عنوان اصلی‌ترین هدف

- هر کس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از بای نخواهد نشست.

- این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود.

نتیجه پس مقصود و هدف نهایی ما خداوند است.

سؤال به راستی جز او چه کسی و چه چیزی می‌تواند برترین و اصلی‌ترین هدف ما باشد؟ چه کسی جز او می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند و زمینه شکوفا شدن استعداد‌های متنوع مادی و معنوی انسان را فراهم آورد؟

جواب اگر روح انسان بی‌نهایت‌طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، شایسته است که تنها تقریب و نزدیکی به خدای بزرگ مقصد نهایی او باشد.

• البته نزدیکی و تقریب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است (قرب وجودی انسان به خدا)، همان‌طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

ویژگی‌های افراد زیرک

• افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، ۱ هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و ۲ هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و ۳ سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

ایستگاه آیه - نساء، ۱۳۴

هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد، نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست.	مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
---	---

سؤال ۱ آن کس که مستمراً به دنبال نعمت و پاداش دنیا است، باید خواسته خود را به چه صورتی دنبال کند؟
۲ خداوند خطاب به چه کسانی می‌فرماید: «فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»؟

پاسخ ۱ نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست. ۲ هرکس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد.

نکته راهبردی

ترکیب «كَانَ + فعل مضارع» به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌گردد. مانند «كَانَ يُرِيدُ»: به طور مستمر می‌خواست»

• البته این هدف (کسب رضایت الهی و بندگی خدا) به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد؛ همان طور که دست یابی به گوهرهای گران قدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.

مولوی، دیوان شمس) - ایستگاه شعر

ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟ ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟ ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟	خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟ یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟ یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟
--	--

سؤال ۱ آیات فوق، اهداف کدام دسته از افراد را ترسیم می‌کند؟
۲ طبق شعر فوق، انسان‌های زیرک، اهداف خود را چگونه انتخاب می‌کنند؟

پاسخ ۱ افراد زیرک

۲ افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.

نکته راهبردی

تعبیرهای «با یک تیر چند نشان زدن»، «زندگی به خاطر خدا» و «انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی» و مصرع «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» و آیه «فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» و شعر «ای دوست، شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟...»، از جهت انتخاب هدف جامع‌تر و دربرگیرنده سایر اهداف، با هم مرتبط‌اند.

تدبر در قرآن

سؤال به نظر شما برنامه زندگی روزانه من و شما چگونه باید باشد تا براساس آیه زیر، تمامی اعمال و زندگی ما برای خدا باشد؟

ایستگاه آیه - انعام، ۱۶۲

بگو نمازم، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است.	قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
---	--

سؤال ۱ کامل‌ترین تعبیر درباره «زندگی به خاطر خدا» به دلیل کدام صفت الهی است؟
۲ از آن جا که خداوند تنها پروردگار جهانیان است، رفتار انسان باید چگونه باشد؟

پاسخ ۱ پروردگار جهانیان است. ۲ نماز، اعمال، زندگی و مرگ او برای خدا باشد.

جواب علاوه بر اعمال عبادی، مانند نماز و روزه، تمام کارهای دنیوی خود را نیز برای رضای خدا انجام دهیم.

ایستگاه سؤال

- ۱ | پاسخ کوتاه: مصرع شعر «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» در کجا به کار می‌رود؟
- ۲ | جای خالی: با توجه به دو ویژگی «متنوع بودن انسان» و «..... او» اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم بهتر پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف است.
- ۳ | صحیح / غلط: نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری و معنوی است.
- ۴ | آیات و احادیث: بر اساس آیات قرآن کریم، اگر کسی نعمت و پاداش دنیا را بخواهد آن را کجا می‌یابد؟

پاسخ ۱. در جایی که یک چیز، جامع و دربردارنده چیزهای دیگر است، استفاده می‌شود.

۲. استعدادها - بی‌نهایت طلبی - کامل تر

۳. غلط (نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست).

۴. نعمت و پاداش دنیا و آخرت نزد خداست. ﴿فَعِنْدَ اللَّهِ تَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ﴾

اندیشه و تحقیق

۱. شعر «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چه ارتباطی با موضوع هدف زندگی دارد؟
۲. دلیل بیاورید:
- الف) زیرک‌ترین افراد این جهان، مؤمنان هستند.
- ب) کسی که هدف اصلی زندگی خود را ثروتمند شدن قرار دهد، دچار خسران می‌شود.
۳. شخصی می‌گوید: «لازمه تقرب به خدا این است که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود.» با او موافقت یا خیر؟ چرا؟
۴. حکایت زیر را بخوانید و با توجه به آن به سؤال پاسخ دهید.
- «مسافری در سفر خود به یک دو راهی رسید. از پیرمردی که در آن جا نشسته بود پرسید: من از کدام یک از این دو راه باید بروم؟ پیرمرد گفت: قصد داری به کجا بروی؟ مسافر جواب داد: نمی‌دانم!
- پیرمرد گفت: وقتی نمی‌دانی به کجا می‌خواهی بروی، تفاوتی نمی‌کند که کدام راه را انتخاب کنی!»
- به نظر شما این حکایت، با کدام یک از بخش‌های درس در ارتباط است؟ چرا؟

۱. از آن جایی که انسان باید برترین و کامل‌ترین هدف را برای خود انتخاب کند و این که دارای استعدادها متنوع و دارای گرایش بی‌نهایت طلبی است لذا باید هدفی را انتخاب کند تا همه هدف‌های دیگر را دربرگیرد و به قول معروف با یک تیر چند نشان بزند.
۲. الف) مؤمنان با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.
- ب) به فرموده قرآن کریم اگر کسی تنها زندگی زودگذر دنیا را طلب کند مانند ثروتمند شدن، آن مقدار از آن را به دست می‌آورد ولی آخرت پایدار و همیشگی را از دست می‌دهد که این همان خسران و زیان همیشگی است.
۳. خیر؛ زیرا لازمه تقرب به خداوند متعال لزوماً ترک کسب مال و ثروت نیست بلکه می‌توان از مال و ثروت در مسیر رضای الهی بهره برد و به عبارتی دنیا را وسیله و مزرعه‌ای برای رسیدن به آخرت به کار گرفت.
۴. این حکایت با نام درس یعنی «هدف زندگی» ارتباط کامل دارد و به بخش «جهان هدفمند» اشاره دارد. هر چیزی در این جهان هدفی دارد و بی‌هدفی برابر با بیهودگی و سرگرم کارهای لاهو شدن است و انسان همواره به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن استعدادها ی گوناگون خویش را به کمال برساند.

تعریف اصطلاحات و مفاهیم کلیدی

- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین: به معنای هدف‌دار بودن آفرینش آن‌هاست.
- خدای حکیم: یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده (عبث) انجام نمی‌دهد.
- تقرب و نزدیکی به خدا (قرب الهی): نزدیکی و تقرب به خداوند یک نزدیکی حقیقی است و نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند.
- هدف کامل‌تر: اگر هدفی که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی دو ویژگی متنوع بودن استعدادها ی انسان و بی‌نهایت طلبی او باشد، کامل‌تر است.

درس در یک نگاه

هدف زندگی: ما انسان‌ها برای چه آفریده شده‌ایم و هدف از زندگی ما چیست؟

سؤالات تشریحی

درس اول: هدف زندگی

الف آیات قرآن و احادیث

۱. با توجه به آیات شریفه: ﴿و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ و الارضِ و ما بینهما لَاعِبِینَ * ما خلقناهما اِلَّا بِالْحَقِّ﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید:
 (آ این آیه به کدام صفت خداوند اشاره می‌کند؟
 ب) منظور از «حق» در آیه چیست؟
 پ) مفهوم کلی آیات را بنویسید.
۲. با توجه به آیه ۱۸ سوره اسراء: «آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد آن مقدار از آن را که بخواهیم می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد تا با خواری و سرافکنندگی در آن وارد شود.» کدام موضوع را می‌توان از این آیه برداشت کرد؟
 (۱) اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی انسان از نعمت‌های دنیایی نمی‌شوند.
 (۲) برخی از هدف‌ها و دل‌بستگی‌ها، محدود و پایان‌پذیرند و تنها پاسخگوی برخی از استعداد‌های مادی ما هستند.
۳. با عنایت به آیه ۱۹ سوره اسراء «و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد، پاداش داده خواهد شد.» جای خالی را تکمیل کنید: «اگر کسی این هدف‌ها را به عنوان هدف اصلی برگزیند و به هدف خود خواهد رسید.»
۴. آیه ۲۰ سوره بقره: «بعضی از مردم می‌گویند: خداوندا به مادر دنیا نیکی عطا کن ولی در آخرت هیچ بهره‌ای ندارند.» درباره اهداف است.
۵. با توجه به آیات سوره بقره که می‌فرماید: «و بعضی می‌گویند: پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش ننگه‌دار.» کدام موضوع برداشت می‌گردد؟
۶. با توجه به آیه ۶۰ سوره قصص: «آن چه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آن چه نزد خداست بهتر و پایدارتر است، آیا اندیشه نمی‌کنید؟»، جمله زیر را تکمیل کنید:
 «هدف‌های پایان‌ناپذیر همان هدف‌های هستند و هدف‌های پایان‌پذیر همان هدف‌های هستند.»
۷. با توجه به آیه شریفه ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا و الآخرة﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید.
 (آ انسان‌های زیرک اهداف خود را چگونه انتخاب می‌کنند؟
 ب) هدف اصلی و نهایی و برتر در این آیه کدام است؟
۸. موضوع کلی آیه ﴿قُلْ اِنَّ صَلَاتِي و نُسُكِي و مَحْيَايَ و مَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ را بنویسید.

ب صحیح / غلط

۹. اگر انسان جمله چیزها را فراموش کند و هدف اصلی خود را فراموش نکند، هیچ نکرده باشد.
۱۰. قرآن کریم در آیات گوناگون بر هدفمندی جهان تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «لاعبین» می‌داند.
۱۱. گام نهادن انسان در دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به هدف به او داده شده است.
۱۲. گیاهان به صورت غریزی و حیوانات به صورت طبیعی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.
۱۳. اختلاف در هدف‌ها، ریشه در بی‌نهایت‌طلبی انسان دارد.
۱۴. برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم.
۱۵. تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است.
۱۶. انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.

۱۷. لازمه تقرب به خدا این است که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود.
۱۸. نزدیکی و تقرب به خداوند، نزدیکی ظاهری نیست.
۱۹. اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی نمی‌شوند.
۲۰. اگر کسی هدف‌های محدود و پایان پذیر را به عنوان هدف اصلی برگزیند، ممکن است به مقداری از آن برسد.
۲۱. انسان به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعداد‌های گوناگون خویش را به کمال برساند.

ج جای خالی

۲۲. حق تعالی انسان را بسیار داده است. پس انسان باید ببیند که برای چه او را خلق کرده و برای چه کار فرستاده است.
۲۳. در پس خلقت تک تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی است.
۲۴. هر موجودی بر اساس برنامه به این جهان گام نهاده است و به سوی در حرکت است.
۲۵. دانه گندم به صورت در جهت رسیدن به هدف نهایی خود یعنی تبدیل شدن به خوشه‌ای با ده‌ها دانه حرکت می‌کند.
۲۶. هرکس با خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.
۲۷. خدای رحیم و مهربان که از خود ما به نیازهای ما است، در مورد هدف، ما را هدایت و راهنمایی کرده است.
۲۸. حیوانات و گیاهان هدف‌های دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند.
۲۹. مقصود و هدف نهایی ما است.
۳۰. انسان‌های و هدف‌های خود را به گونه‌ای انتخاب می‌کنند که به قول معروف «با یک تیر چند نشان بزنند».
۳۱. هدف قرب الهی به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، می‌طلبد.
۳۲. نزدیکی به خدا یک نزدیکی است، همان‌طور که دوری از او بدترین نوع است.
۳۳. برنامه‌ریزی انسان باید دربرگیرنده اهداف اخروی و اهداف باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اصل قرار گیرند و اهداف دنیوی و تابع آن‌ها باشند.
۳۴. به میزانی که هدف‌ها و باشند، هدف‌های بیش‌تری را در درون خود جای می‌دهند.
۳۵. معیار انتخاب هدف‌های اصلی، این است که همسو با میل و استعداد‌های متنوع انسان باشد.
۳۶. باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب نشویم و آن‌قدر سرگرم آن‌ها نباشیم که از باز بمانیم.
۳۷. افراد زیرک تمام کارهای دنیوی خود را در جهت انجام می‌دهند.

د سؤالات پاسخ کوتاه

۳۸. کدام سؤال و موضوع است که اگر انسان جمله چیزها را فراموش کند و آن را فراموش نکند، او را باک نیست؟
۳۹. در پس خلقت تک تک موجودات این جهان چه چیزی وجود دارد؟ چرا؟
۴۰. حکیم بودن خداوند به چه معناست؟
۴۱. در کلام قرآنی، حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به چه معنایی است؟
۴۲. گیاهان و حیوانات به ترتیب چگونه به سوی هدف حرکت می‌کنند؟
۴۳. انسان چگونه به سوی هدف گام برمی‌دارد؟
۴۴. تفاوت دوم میان حیوانات و گیاهان و انسان در رسیدن به هدف چیست؟
۴۵. سومین تفاوت میان حیوانات و گیاهان و انسان در رسیدن به هدف چیست؟
۴۶. اختلاف در هدف‌ها ریشه در چه چیزی دارد؟
۴۷. با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای انتخاب هدف درست، نیازمند چه چیزی هستیم؟
۴۸. برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند چه نوع معیار و ملاکی هستیم؟
۴۹. برنامه‌ریزی انسان باید چگونه باشد؟

۵۰. هدف‌های پایان‌پذیر و پایان‌ناپذیر چگونه اهدافی هستند؟
۵۱. مصرع شعر زیبایی مولوی: «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» اشاره به چه موضوعی دارد؟
۵۲. معمولاً آدم‌های زیرک و هوشمند به قول معروف چگونه اهداف خود را انتخاب می‌کنند؟
۵۳. توجه به کدام ویژگی‌ها سبب می‌شود که اگر هدفی را انتخاب می‌کنیم آن هدف، کامل‌تر باشد؟
۵۴. نزدیکی و تقرب به خداوند چگونه است؟
۵۵. براساس چه میزان و معیاری انسان به خدا نزدیک‌تر می‌شود؟
۵۶. افراد زیرک چگونه هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم سرای آخرت خود را نیز آباد می‌سازند؟
۵۷. هدف اصلی انسان به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی است، نیازمند چیست؟
۵۸. بیت «ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد / خوبی قمر بهتر یا آن که قمر سازد؟» مؤید چه موضوعی است؟

دو گزینه‌ای

۵۹. در قرآن کریم، آفرینش هدفمند جهان با کدام لفظ مورد تأکید قرار گرفته است؟
(۱) «بالحکمة»
(۲) «بالحق»
۶۰. مسیر صحیح انتخاب هدف‌ها و دل بستن به آن‌ها چیست؟
(۱) ملاک و معیاری تعیین کنیم که اهداف همسو با بی‌نهایت‌طلبی انسان را مشخص کند.
(۲) هر دوی اهداف فرعی و اصلی را به یک اندازه مورد نظر قرار دهیم.
۶۱. منشأ اختلاف در انتخاب هدف‌ها در بین انسان‌ها چیست؟
(۱) اختلاف در نوع اندیشه‌ها
(۲) متنوع بودن راه‌های رسیدن به خدا
۶۲. سرانجام کسی که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، چیست؟
(۱) دوزخ
(۲) برزخ
۶۳. فراوان بودن استعداد‌های مادی و معنوی در انسان برخلاف حیوانات و گیاهان چه نتیجه‌ای ایجاد کرده است؟
(۱) انتخاب دائمی هدف‌هایی که پایان‌ناپذیر باشند و او را در سرحدی از رشد و کمال متوقف سازند.
(۲) به دنبال هدف‌هایی که به واسطه آن‌ها بتواند توانمندی‌های خود را به کمال برساند.
۶۴. افراد زیرک مطابق تعبیر «یک تیر و چند نشان» چگونه عمل می‌کنند؟
(۱) به همه اهداف دنیایی خود می‌رسند.
(۲) دنیا و آخرت را با هم به دست می‌آورند.
۶۵. از بیت «ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد / خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟» کدام تعبیر را می‌توان دریافت؟
(۱) برخی از اهداف به گونه‌ای هستند که رسیدن به آن‌ها، هدف‌های دیگر را نیز دربر می‌گیرد.
(۲) می‌توان با یک تیر، چند نشان زد و در دنیا به آرامش رسید.
۶۶. مصراع زیبایی «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چه ارتباطی با موضوع هدف زندگی دارد؟
(۱) انتخاب هدف جامع و دربردارنده سایر اهداف
(۲) بی‌نهایت‌طلبی انسان در هدف قرار دادن سرچشمه خوبی‌ها

و کشف ارتباط

۶۷. هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است.)

۱. نوع نگاه و اندیشه انسان‌ها	آ. حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین
۲. استعداد‌های متنوع برخلاف حیوانات و گیاهان	ب. اهداف پایان‌ناپذیر
۳. داشتن روحیه بی‌نهایت‌طلب برخلاف گیاهان و حیوانات	پ. منشأ اختلاف در انتخاب هدف‌ها
۴. حکیم بودن خداوند	ت. تفاوت دوم میان انسان و حیوانات و گیاهان
۵. اهداف اخروی	

۶۸. هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ متناسب است؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است).

۱. تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ	آ. حرکت حیوانات به سوی هدف
۲. به صورت طبیعی	ب. هدف نهایی و برتر انسان
۳. انتخاب هدف جامع تر و برتر	پ. کار افراد زیرک
۴. به صورت غریزی	ت. ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟
۵. هدف جامع و دربردارنده	

ز تعریف مفاهیم و اصطلاحات

۶۹. خدای حکیم: **۷۱**. هدف کامل تر:
 ۷۰. حق بودن جهان: **۷۲**. تقرب و نزدیکی به خداوند (قرب الهی):

ح سوالات پاسخ بلند

۷۳. میان انسان و موجوداتی مانند حیوانات و گیاهان چه تفاوت‌هایی در هدف‌ها وجود دارد؟
 ۷۴. کاربرد مصرع «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چیست؟ توضیح دهید.
 ۷۵. برترین و کامل‌ترین هدف اصلی انسان دارای چه ویژگی‌هایی است؟
 ۷۶. منظور از تقرب و نزدیکی به خداوند چیست؟
 ۷۷. هدف اصلی و فرعی را توضیح دهید.
 ۷۸. شعر «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ / یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟» درباره چه موضوعی است؟
 ۷۹. چرا زیرک‌ترین افراد این جهان مؤمنان هستند؟
 ۸۰. شعر «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» چه ارتباطی با موضوع هدف زندگی دارد؟
 ۸۱. چگونه می‌توان هدف‌های زندگی را به درستی انتخاب کرد؟
 ۸۲. چرا قرآن کریم بر حق بودن جهان تأکید می‌کند؟
 ۸۳. چرا مقصود و هدف نهایی ما خداوند است؟

یادداشت:

۳

بخش

پاسخ‌نامه

هدف زندگی

درس ۱

- ۱ | **آ** حکیم بودن خداوند (حکمت الهی)
- ب** حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدفدار بودن خلقت آن‌هاست.
- پ** در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان، هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.
- ۲ | گزینه ۲
- ۳ | سعی و تلاش کند و مؤمن باشد
- ۴ | محدود و پایان پذیر
- ۵ | اصل قرار گرفتن هدف‌های اخروی، مانع بهره‌مندی از نعمت‌های دنیوی نمی‌شود.
- ۶ | اخروی - دنیوی
- ۷ | **آ** انسان‌های زیرک با انتخاب خدا، به عنوان هدف برتر هم از زندگی دنیا بهره می‌برند و هم آخرت خویش را آباد می‌کنند.
- ب** تقرب به خداوند
- ۸ | زندگی باید برای رضای خداوند باشد.
- ۹ | غلط (اگر انسان جمله چیزها را فراموش کند و هدف اصلی خود را فراموش نکند، او را باک نیست.)
- ۱۰ | غلط (قرآن کریم در آیات گوناگون بر هدفمندی جهان تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند.)
- ۱۱ | صحیح
- ۱۲ | غلط (گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.)
- ۱۳ | غلط (اختلاف در هدف‌ها، ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.)
- ۱۴ | صحیح
- ۱۵ | صحیح
- ۱۶ | صحیح
- ۱۷ | غلط (لازمه تقرب به خدا این نیست که کارهایی مانند کسب مال و ثروت که از امور فرعی هستند، کنار گذاشته شود؛ زیرا اهداف دنیوی و فرعی نیز برای زندگی در دنیا، خوب و ضروری اند.)
- ۱۸ | صحیح
- ۱۹ | غلط (اگر هدف‌های دنیوی اصل قرار گیرند، مانع رسیدن به هدف‌های اخروی می‌شوند.)
- ۲۰ | صحیح
- ۲۱ | صحیح
- ۲۲ | ارزش
- ۲۳ | حکیم
- ۲۴ | حساب شده‌ای - هدف حکیمانه‌ای
- ۲۵ | طبیعی
- ۲۶ | بینش و نگرش
- ۲۷ | آگاه‌تر
- ۲۸ | محدودی

- ۲۹ | خداوند
- ۳۰ | زیرک - هوشمند
- ۳۱ | همت بزرگ و اراده محکم
- ۳۲ | حقیقی - دوری
- ۳۳ | دنیوی - اخروی - فرع
- ۳۴ | برتر - جامع‌تر
- ۳۵ | بی‌نهایت‌طلب
- ۳۶ | گناه - زیبایی‌های پایدار
- ۳۷ | رضای خدا
- ۳۸ | خداوند (حق تعالی) انسان را برای چه آفریده است؟ - هدف زندگی
- ۳۹ | هدفی - زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است.
- ۴۰ | یعنی خدایی که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.
- ۴۱ | به معنای هدفدار بودن خلقت آسمان‌ها و زمین است.
- ۴۲ | گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی.
- ۴۳ | انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد.
- ۴۴ | انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد‌های محدود مادی دارند، مجموعه‌ای فراوان از استعداد‌های مادی و معنوی است.
- ۴۵ | انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند.
- ۴۶ | نوع نگاه و اندیشه انسان
- ۴۷ | معیار و ملاک
- ۴۸ | معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعداد‌های متنوع انسان را مشخص کنیم.
- ۴۹ | در برگیرنده اهداف اخروی و اهداف دنیوی باشد و به گونه‌ای تنظیم شود که اهداف اخروی اصل و اهداف دنیوی فرع و تابع آن‌ها باشد.
- ۵۰ | هدف‌های پایان پذیر همان هدف‌های دنیوی هستند و هدف‌های پایان ناپذیر همان هدف‌های اخروی هستند.
- ۵۱ | هدف جامع (در جایی که یک چیز، جامع و دربردارنده چیزهای دیگر است.)
- ۵۲ | با یک تیر چند نشان بزنند.
- ۵۳ | ۱- متنوع بودن استعداد‌های انسان ۲- بی‌نهایت‌طلبی او
- ۵۴ | نزدیکی به خدا یک نزدیکی حقیقی است و نزدیکی مکانی و ظاهری نیست.
- ۵۵ | به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کند.
- ۵۶ | با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی
- ۵۷ | همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد.
- ۵۸ | اشاره به هدف جامع و برتر دارد.
- ۵۹ | گزینه ۲
- ۶۰ | گزینه ۱
- ۶۱ | گزینه ۱
- ۶۲ | گزینه ۱
- ۶۳ | گزینه ۲
- ۶۴ | گزینه ۲
- ۶۵ | گزینه ۱
- ۶۶ | گزینه ۱
- ۶۷ | **آ** ۴ | **ب** ۵ | **پ** ۱ | **ت** ۲
- ۶۸ | **آ** ۴ | **ب** ۱ | **پ** ۳ | **ت** ۵

- ۶۹ | خدای حکیم، خدایی است که هیچ‌کاری را بی‌په‌په انجام نمی‌دهد.
- ۷۰ | حق بودن جهان به معنای هدف‌دار بودن آفرینش آن هاست.
- ۷۱ | اگر هدفی که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی دو ویژگی متنوع بودن استعداد‌های انسان و بی‌نهایت‌طلبی او باشد، آن هدف، کامل‌تر است.
- ۷۲ | نزدیکی و تقرّب به خداوند یک نزدیکی حقیقی است و نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند.
- ۷۳ | اول: انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. دوم: انسان برخلاف حیوانات و گیاهان که استعداد‌های محدود مادی دارند، مجموعه‌ای فراوان از استعداد‌های مادی و معنوی است. به همین دلیل، به دنبال انتخاب هدف‌هایی است که از طریق آن، استعداد‌های گوناگون خویش را به کمال رساند.
- سوم: انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه‌تنها کم نمی‌شود، بلکه روز‌به‌روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی پایان‌ناپذیر و تمام‌نشدنی. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و هنگامی که به سرحدی از رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند؛ چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.
- ۷۴ | مصرع «چون که صد آمد، نود هم پیش ماست» را در جایی که یک چیز، جامع و دربردارنده چیزهای دیگر است، استفاده می‌کنند. برخی هدف‌های زندگی نیز این‌گونه‌اند؛ یعنی دربردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آن‌ها برابر با دستیابی به سایر اهداف نیز هست. به میزانی که این‌گونه هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیش‌تری را در درون خود جای می‌دهند.
- ۷۵ | با توجه به دو ویژگی متنوع بودن استعداد‌های انسان و بی‌نهایت‌طلبی او، اگر هدفی را که انتخاب می‌کنیم، بهتر بتواند پاسخگوی این دو ویژگی باشد، آن هدف، کامل‌تر است. بنابراین برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که همه استعداد‌های متنوع ما را دربرگیرد و در جایی متوقف نشود و نهال وجود ما را به درختی پربار و زیبا تبدیل کند، به طوری که سراسر وجود ما را شادابی، بالندگی و شور و نشاط فرا گیرد.
- ۷۶ | نزدیکی و تقرّب به خداوند، نزدیکی مکانی و ظاهری نیست. چه بسا دو نفر در یک مکان در کنار هم باشند ولی هیچ نزدیکی به هم احساس نکنند. نزدیکی به خدایک نزدیکی حقیقی است، همان‌طور که دوری از او هم بدترین نوع دوری است. خدا سرچشمه زیبایی‌ها و خوبی‌هاست و انسان‌ها به میزانی که زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کنند، به خدا نزدیک‌تر می‌شوند.
- ۷۷ | هدف‌های اصلی و فرعی، هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی شوند و از رفتن به سوی کمالات بازدارند. تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه‌تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است. فقط باید توجه کنیم که برای رسیدن به نعمت‌های دنیا مرتکب گناه نشویم و آن قدر سرگرم آن‌ها نباشیم که از زیبایی‌های پایدار باز بمانیم.
- ۷۸ | افراد زیرک با انتخاب خدا به عنوان هدف اصلی خود، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.
- ۷۹ | زیرا مؤمنان با انتخاب ایمان به خدا به عنوان هدف اصلی، هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن جایی که تمام کارهای دنیوی خود را در جهت رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند.
- ۸۰ | برخی هدف‌های زندگی، جامع و دربردارنده هدف‌های دیگر نیز هستند و رسیدن به آن‌ها برابر با دستیابی به سایر اهداف نیز هست. به میزانی که این‌گونه هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند، هدف‌های بیش‌تری را در درون خود جای می‌دهند.
- ۸۱ | با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه انسان‌ها، برای این‌که بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند معیار و ملاک هستیم. معیاری که بتوانیم به وسیله آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت‌طلب و استعداد‌های متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله، هدف‌های زندگی را به درستی برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آن‌ها صرف خواهیم کرد.
- ۸۲ | در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان هدفی وجود دارد؛ زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است؛ یعنی خدایی که هیچ‌کاری را بی‌په‌په انجام نمی‌دهد. قرآن کریم در آیات گوناگون بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند.
- ۸۳ | هرکس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در ذات خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع و مبدأ نرسد، آرامش نیافته و از پای نخواهد نشست. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است، کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هرکمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود. پس مقصود و هدف‌نهایی ما خداوند است.
- ۲ پرسش
- ۸۴ | به خاطر آن است که آن‌ها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند.
- ۸۵ | گزینه ۱
- ۸۶ | قوه اراده و اختیار انسان
- ۸۷ | سرشت خدا آشنا (فطرت)
- ۸۸ | آ) گرایش انسان به نیکی و زیبایی (ب) گزینه ۲

3

بخش

نمونه سؤال امتحانی

ساعت شروع: ۸ صبح

آزمون نوبت اول

آزمون ۱

ردیف	سؤالات امتحانی	نمره
الف پیام آیات قرآنی و حدیث شریف را بنویسید. (۲ نمره)		
۱	پیام آیه شریفه ﴿ مَنْ كَانَ يَرْيِدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ﴾ را بنویسید.	۰/۵
۲	با توجه به آیه شریفه ﴿ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴾ به سؤالات زیر پاسخ دهید. آ این آیه اشاره به کدام مرحله قیامت دارد؟ ب) منظور از ﴿ كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴾ چه کسانی هستند؟	۰/۵
۳	آیه شریفه ﴿ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴾ مربوط به کدام دلیل قرآن کریم درباره معاد است؟	۰/۵
ب درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید. (۲ نمره)		
۴	به میزانی که انسان زیبایی‌ها و خوبی‌ها را کسب کند به خدا نزدیک‌تر می‌شود.	۰/۵
۵	یکی از راه‌های فریب انسان توسط شیطان، زیبا و لذت‌بخش نشان دادن دنیاست.	۰/۵
۶	نماز و روزه از آثار ما تقدم است که حتی با مرگ انسان پرونده‌اش هم چنان گشوده است.	۰/۵
۷	حادثه تغییر در ساختار زمین و آسمان‌ها مربوط به مرحله اول قیامت است.	۰/۵
ج جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید. (۲ نمره)		
۸	کار شیطان وسوسه کردن و است و جزاین، راه نفوذ دیگری در ما ندارد.	۰/۵
۹	مطابق سخنان پیامبر (ص) مؤمنان کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند.	۰/۵
۱۰	مردم در دنیا در خوابند، هنگامی که بمیرند، می‌شوند.	۰/۵
۱۱	مکالمه و طرف قرار دادن فرشتگان و انسان، دلیلی بر وجود در برزخ است.	۰/۵
د اصطلاحات زیر را تعریف کنید. (۱ نمره)		
۱۲	توقی:	۰/۵
۱۳	برزخ:	۰/۵
ه ارتباط هر یک از مفاهیم زیر را کشف کنید. (۱ نمره)		
۱۴	هریک از عبارت‌های قسمت «الف» با کدام یک از عبارت‌های قسمت «ب» ارتباط دارد؟	
	«الف»	«ب» (دو مورد اضافی است.)
۰/۲۵	آ. آثار ما تقدم	۱. مرگ اهل آسمان‌ها و زمین
۰/۲۵	ب. مرحله دوم قیامت	۲. نماز و روزه
۰/۲۵	پ. امکان معاد	۳. نظام مرگ و زندگی در طبیعت
۰/۲۵	ت. خلقت موجودات برای هدف شایسته	۴. حکمت الهی
		۵. مدسازی‌های غلط
		۶. حضور شاهدان و گواهان
و به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید. (۲ نمره)		
۱۵	تعبیر دشمن‌ترین دشمنان را برای کدام یک از موانع رسیدن به هدف به‌کار برده‌اند؟	۰/۵

۰/۵	۱۶	حق بودن آفرینش آسمان ها و زمین به چه معنایی است؟
۰/۵	۱۷	شاهد و ناظر بر همه پیامبران و امت ها در قیامت چه کسی است؟
۰/۵	۱۸	دیدار مؤمن با خانواده خویش پس از مرگ بر چه اساسی است؟
ز		
به سؤال های زیر پاسخ کامل دهید. (۶ نمره)		
۱	۱۹	آیا توجه به آخرت لزوماً بی توجهی به دنیا و عقب ماندگی را در پی دارد؟
۱	۲۰	حوادث مرحله دوم قیامت را نام ببرید.
۱	۲۱	علت و نشانه های وجود شعور و آگاهی در عالم برزخ را بیان کنید.
۱/۵	۲۲	پیامدهای انکار معاد را بنویسید.
۱/۵	۲۳	عدل الهی را به عنوان یکی از دلایل ضرورت معاد توضیح دهید.
۱۶	★ موفق و مؤید باشید.★	

ساعت شروع: ۸ صبح

آزمون نوبت دوم

آزمون ۲

نمره	سؤالات امتحانی	ردیف
الف		
پیام آیات قرآنی و حدیث شریف را بنویسید. (۲ نمره)		
۰/۵	۱	با توجه به آیه شریفه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ...» هدف نماز چه چیزهایی معرفی شده است؟
۰/۵	۲	هر کدام از آیات زیر به کدام یک از سرمایه های انسان مربوط است؟ آ) «وَلَا اقْسَمِ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ»: ب) «أَنَا هَدَيْتَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا»:
۰/۵	۳	با توجه به آیه شریفه «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ...» به سؤالات زیر پاسخ دهید: آ) درباره حجاب چه دستوری داده شده است؟ ب) نتیجه رعایت حجاب چیست؟
۰/۵	۴	در آیه شریفه «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي...» نتیجه تبعیت و پیروی از خداوند چیست؟
ب		
درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید. (۲ نمره)		
۰/۵	۵	توفی یعنی دریافت تمام و کمال روح و جسم انسان بعد از مرگ.
۰/۵	۶	دو رکعت نماز که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت نماز بدون بوی خوش است.
۰/۵	۷	اگر روزه دار بعد از ظهر مسافرت کند، نمی تواند روزه بگیرد.
۰/۵	۸	عامل درونی وسوسه گرو دعوت کننده به گناه، نفس اماره است.
ج		
جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید. (۲ نمره)		
۰/۵	۹	خداوند حکیم است و لازمه حکمت خداوند این است که هیچ کاری از کارهای او نباشد.
۰/۵	۱۰	حق بودن آفرینش آسمان ها و زمین به معنای آن هاست.
۰/۵	۱۱	در بیان امام کاظم (ع)، مؤمن پس از مرگ بر حسب مقدار به دیدار خانواده اش می آید.
۰/۵	۱۲ و بهترین گواهان قیامت اند.